

Administrativa enheten

Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

**Betänkandet SOU 2017:85 Rekrytering av framtidens domare
(Ert dnr Ju2017/08641/DOM)**

Vänersborgs tingsrätt får lämna följande yttrande över det rubricerade betänkandet.

Allmänt om förslagen

Vi anser allmänt att de förslag som utredningen har lagt fram är bra (men inte tillräckliga). Enligt vår mening är alla utredningens förslag välgrundade och ägnade att leda till en bättre rekrytering. Effekterna av förslaget om flera utbildningsplatser vid den särskilda domarutbildningen kan väntas leda till flera kvalificerade sökanden till domartjänster inom sju till tio år.

Det anförda innebär inte att vi anser att utredningens förslag skulle leda till en tillfredsställande framtida domarrekrutering. I denna, större, fråga ger betänkandet inte anledning till någon optimism. Som indirekt framgår av utredningens redogörelse för mångfalden av tidigare utredningar och reformer kan sådana administrativa förändringarna som presenterats inte väntas få det genomslag som vore önskvärt. Av utredningens kartläggning av rekryteringsläget framgår tydligt att det behövs åtgärder som snarast leder till förbättring. Rekryteringsproblemen måste antas ha djupare orsaker än brister i själva rekryteringssystemet. Det är svårt att göra en annan bedömning än att grundproblemet är att anställningarna sammantaget inte är tillräckligt attraktiva för de allra skickligaste och för yrket mest lämpade juristerna. Detta måste till stor del bero på att anställningsvillkoren, där lön och andra förmåner ofrånkomligen ofta är den avgörande faktorn, inte uppfattas som tillräckligt lock-

ande. Även den enskilda domarens arbetsförhållanden i övrigt kan vara en viktig faktor från rekryteringssynpunkt; enligt vår mening borde de förändringar i domstolarnas organisation och arbetssätt som inträffat under den tid som utredningen behandlar utvärderas från denna synpunkt.

Nedan presenterar vi de avsnitt vi har anledning att särskilt framhäva vikten av eller framföra kritik mot. Vad gäller de avsnitt som inte berörs i det följande har vi inte något att invända mot utredningens förslag.

Avsnitt 11.2.2 Domarmeritering i både överrätt och underrätt

Vi är positiva till förslaget att införa en ny typ av adjunktion i domstol men anser att den föreslagna tjänstgöringstiden om sex månader i överrätt följt av sex månader i underrätt generellt är för kort. För att säkerställa att adjungeringen leder till en gedigen domarutbildning och ett starkt meritvärde anser vi att tjänstgöringstiden bör vara minst nio månader i respektive instans.

Avsnitt 13.1 Antalet jurister med särskild domarutbildning behöver öka

Vi är positiva till utredningens förslag. Det bör dock förtydligas att domarutbildningen leder till att personen blir assessor och inte nödvändigtvis ordinarie domare. Utredningens förslag kommer att utmynna i att fler jurister förordnas till assessorer och förhoppningen är att det därigenom kommer att bli fler kvalificerade sökanden till utlysta domartjänster. Det kan på goda grunder antas att som ett resultat av detta kommer antalet lämpliga sökande till domartjänster att öka, men för att säkerställa att de bästa och mest lämpade av assessorerna söker domartjänsterna gäller alltså att anställningen i sig måste vara mer attraktiv.

Avsnitt 13.3 Inriktning mot särskilda rättsområden och måltyper

Vi anmärker att det finns fiskaler som tjänstgör vid mark- och miljödomstol utan att detta har förutsatt något särskilt intresse för de speciella rättsområden som förekommer vid de domstolarna. Det förekommer alltså att fiskaler tilldelas utbildningsplats vid en specialdomstol endast utifrån tjänstgöringstid och ledig utbildningsplats.

Avsnitt 13.4 Förutsägbarhet om utbildningsort ger attraktivitet

Vi anser att möjligheten för fiskaler att arbeta på hemorten bör utökas. Fiskaler bör i större utsträckning kunna arbeta på en domstol som ligger närmare fiskalens hem. För att den särskilda domarutbildningen ska bli mer attraktiv även för jurister som rotat sig på hemorten bör förutsägbarheten och flexibiliteten avseende arbetsort förbättras.

Avsnitt 13.5.1 Enhetlig rekrytering till den särskilda domarutbildningen

Vi vill särskilt poängtera vikten av rekryteringen görs enhetlig i samband med att antalet utbildningsplatser ökar. Genom ett enhetligt förfarande kan det enklare säkerställas att de som antas till utbildningen håller en hög nivå.

Avsnitt 17.2 Domarnämnden ska arbeta aktivt och långsiktigt för att främja rekryteringen

Vi anser att Domarnämndens kansli bör förstärkas för att skapa utrymme för den mera omfattande och mera individuella hanteringen av ärendena som kommer att krävas för att nå rekryteringsmålen. Utredningen har föreslagit att nämnden tillförs personalvetarkompetens (avsnitt 17.8), vilket vi är positiva till. Det behöver dock säkerställas att nämnden även i övrigt tillförs de resurser som uppdraget kräver, särskilt då antalet sökande kan väntas öka som ett resultat av utredningens förslag.

Avsnitt 17.4.4 Testförfarandet

Vi ser positivt på en ökad användning av tester. Tester medför ett bredare underlag för bedömningen av sökandena och ger särskilt ett bättre underlag för en intervju. Tingsrättens erfarenheter av tester och särskilda arbetsprov vid rekrytering av tekniskt råd är utmärkta. Kostnaderna för en utökad användning av tester är låg i sammanhanget och eftersom det med fog kan antas bidra till att den mest lämpliga sökanden utses är det väl investerade medel. Det är av vikt att testerna som används är vetenskapligt utformade.

Avsnitt 18.14 Sekretess under den första delen av förfarandet

Vi ser försiktigt positivt på utredningens förslag om sekretess. Enligt utredningens undersökningar skulle visserligen andelen sökande som påverkas av offentligheten vara begränsad. Om enkätsvaren godtas som prognos skulle dock, sett över tid, ett betydande antal personer komma att avstå från att söka anställning på grund av offentligheten. Det finns skäl att anta att bland dem finns lämpliga sökanden. Vi ser heller inte att någon väsentligt intresse skulle bli åsidosatt genom en reglering som den föreslagna. Enligt vår mening finns det därför starka skäl att pröva en sådan reglering.

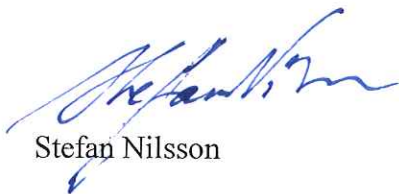
Om sekretessregleringen införs bör den utvärderas efter en lämplig tidsperiod.

Avsnitt 20 Konsekvenser av utredningens förslag

Vi bedömer att det krävs fler och större förändringar än de som presenterats i utredningens förslag. Sådana förändringar kommer att kräva större resurser än vad utredningen presenterat.

Avsnitt 22.3 8 §

Vi anser att den språkliga utformningen av bestämmelsen behöver ses över; den kan nu ge intrycket att andra stycket endast avser ärenden som gäller tillsättning av en domstolschef.

Stefan Nilsson

Gustaf Strand

I behandlingen av detta ärende har lagmannen Stefan Nilsson, chefsrådmannen Tomas Alvå, tf. rådmannen Anna Rapphed och tingsfiskalen Gustaf Strand (referent) deltagit.